

בלבבי משכן אבנה

USA 718.521.5231

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245

דע את ביטחונך תפיסת חיים כתהליך מהווה יסוד לביטחון

חווית חיים שונה בתכלית:

אמנם נקודות ההפרש שציינו עד כה חשובות, ראוי וצריך לתת את הלב והדעת עליהן. אולם גולת הכותרת היא ההפרש התהומי בחווית החיים בין שתי תפיסות החיים הללו.

האמת העלובה הינה כי בתפיסת המקריות אין הבחנה מובנית של חווית חיים, היא יותר מוגדרת חווית מוות. אדם שחי בתפיסה זו הוא חווה כל דבר כמקרה. אמנם ישנם מקרים שאפשר לשאוב מהם חיות, אך לעומתם בחלק גדול מהמקרים לא ניתן לקבל מהם כל חיות. אך זוהי צורת החיים שלהם, מגיע מקרה שאפשר לחיות ממנו, אזי הם מקבלים חיות כלשהי, נגמר המקרה – זהו המקרה שעבר מת, הוא לא מצטרף הלאה למקרה הבא שהיא נקודה חדשה לעצמה. וכאשר הנקודה החדשה חלפה התיישנה, גם היא מתה. נמצא כי כל החיים נתפסים כריבוי פרטים שאין בהם כלום!

כך אדם כזה מגיעה סמוך ונראה לגיל שבעים (כבר מתכננים לו יום-הולדת מיוחדת, זה יהיה עוד מקרה שאפשר לקבל ממנו קצת חיות), הוא נבעת ונבהל – 'אוי, איך עברו להם שבעים שנה כל כך מהר'. הבהלה וההכרזה 'אוי' נובעת מכך שהוא מבין שהחיים נגמרו לו. ואף אמנם שעברו עליו ריבוי עצום של מקרים, אך הוא לא חווה מהם חיות, הוא לא הרגיש שהוא חי כל כך הרבה שנים.

מאיך גיסא, מצד תפיסת החיים כתהליך, הרי כל עניינם של חיים הם בעצם תהליך. ממילא כל מי שחי את חייו בתפיסה של תהליך, ובפועל הוא בוחר יוצר בונה תהליכים בתוך עצמו, אזי כל עתיו ורגעיו

דע את שמחתך. ההתנגדות מביאה לשמחה. פרק יד'

תוספת חיים נרד מעט למטה לקרב לנפשות את נקודת השמחה. התוספת חיים הזו, קיימת אצל כל אדם אפילו החומרי ביותר. זה לא משנה באיזה מדרגה האדם נמצא, התוספת חיים הזו גלויה אצל כל אדם. כשאדם רוצה בנפש שלו, את עצם התחושה שנקראת תוספת להבין ברור, האדם כאשר הוא מת, אין שם שום תוספת, הכל נשאר על עומדו. כאשר האדם חי, הציפורניים גדלות, השערות גודלות, זה מה שכל אחד מאתנו רואה אחרי כמה ימים. כאשר האדם מת, הדברים עומדים על עומדם, אין כאן גילוי של חיות. רוב בני אדם לא חיים בעולם, שהיכר של התוספת של החיים שלהם, גלוי ביום יום. אם ניקח אדם שחי כביכול חיי שגרה, איפה תוספת החיים גלויה אצלו, ביום יום, אחת לזמן הוא קונה דברים שמביאים תוספת, כגון שהוא הולך למכולת וקונה חלב וריבה, אך הוא לא מרגיש מזה תוספת חיים.

בגוף כל אחד מאתנו מרגיש תוספת חיים. מי שקצת מקשיב לעצמו, ומרגיש את עצמו ולא חי חיי שגרה, של סוס שוטה דוהר במלחמה, אלא יש לו זמן שהוא מקשיב לנפש של עצמו, אז הוא מרגיש בו תוספת חיים. בוודאי, כל אדם יש לו את זה בכל רגע. רק השאלה אם הוא מודע לאותה הרגשה. אין כוונת הדבר שאם נשאל אותו, הוא יענה כן, או יענה לא. וודאי שכל אחד מאתנו יענה כן. אלא כוונת הדבר שהוא חווה את התוספת החיים הגשמית, שהוא מקבל בכל רגע.

על דרך כלל רוב בני אדם לא חווים את זה. אלא בשעה שאדם רחמנא ליצלן, נמצא בסכנה מחלה וכדומה, אז הוא מרגיש כל רגע של תוספת חיים, הוא מרגיש את החיים. אבל כאשר הוא חי כסדרו של עולם, על דרך כלל, הוא לא מודע להרגשה של החיים.

אבל מי שלוקח לעצמו זמן של שקט, זמן של התבוננות, זמן של הכרת האני שלו מהרובדים החיצוניים, עד הרובדים הפנימיים, הוא מקשיב לעצמו ומרגיש את גופו, הוא מרגיש את הפעילות שפועמות בתוכו, את ההסתלקות ואת התוספת. אדם שהוא בא להרגש דק, יש כאן דבר דק. הוא יכל לקשור את עצמו להתגלות של התוספת שבחיות, על אף שהיא באה בהתלבשות של הגוף. הוא לא קושר את עצמו להתגלות של החיות, שהיא חיות של גוף, אלא הוא קושר את עצמו לגילוי של התוספת של החיות, שהיא מתמידה. מי שיקשור את עצמו רק לחיות המתגלה, החיות המתגלה היא חיות של גוף.

זהו דבר ששווה לכל נפש של כל אחד מאתנו, יש בו תוספת בכל רגע ורגע. זה עצם נקודת החיים. רק כאשר האדם לא מודע לעצמו, הוא לא מרגיש את התוספת שנמצאת בכל רגע, בעצם החיים שלו. זה כוח אחד מתמשך. וגם החיים של עצמו ממשיכים. אך אם האדם יקשיב עמוק, עמוק לתוך המציאות של עצמו, הוא ימצא מקום שהוא אפשרות של מציאות של תוספת. זה העצה לכאורה הכי קרובה אצל כל אדם, שנקודת התוספת נמצאת אצלו בגילוי, רק זקוקה למודעות וחוויתיות עמוקה. אבל היא נמצאת בגילוי, בכל נפש ונפש. ככל שהאדם מתחבר לדבר, אז יתחדד בו התשוקה של תוספת בנפש.

כל דבר בבריאה, מתווסף בכל רגע ורגע. כי הקב"ה מחדש בטובו, בכל יום מעשה בראשית, והכל מתווסף בכל רגע ורגע. אבל כשכל אפשר להגדיר את זה, להרגיש את זה בחיות, זה תלוי במדרגה של נפש. את עצם התוספת שמונחת בגוף, כל אחד מאתנו מרגיש את זה, אך השאלה היא אם הוא חווה את זה בתמידיות, או שהוא מתעלם והולך ממנו.

העולה מדברינו, שהתפיסה הפנימית בשמחה, היא בעצם תוספת חיים מתמדת. על אף שבוודאי יש בזה קושי להרגיש בזה, כי אם היה הדבר קל לעשותו, בני אדם היו שמחים.

המציאות, שכל אדם ואדם יש לו תביעה לחיים, לפי שכך חקק הבורא את עצם נבראיו, שהם תובעים חיים. כאשר האדם בוקע במידה מסוימת, להרגשת נפשו, להרגשת הנפש שלו, אזי כמו שבגוף יש את התנועה המתמדת שתובעת חיים, על אותו משקל ויתר על כן, כאשר הנפש של בן אדם מתגלה אליו, כל אחד לפי ערכו, הוא תובע חיים. אבל איזה חיים, חיי נפש.

בן אדם שלומד תורה לשמה, מה כוונת הדבר ללמוד תורה לשמה, הרבה ביאורים נאמרו בדברי רבותינו, בגדר לימוד תורה לשמה. אבל ההגדרה השורשית, מהי תורה לשמה, שאדם לומד תורה כי מחמת שהנפש שלו תובעת חיים, וזה הדבר שמחיה, לכן הוא לומד. כל אחד מאתנו שותה מים לשמו של גוף. תורה לשמה, זה לשמה של נפש. זה נקרא תורת חיים. לכן הוא לומד. מדוע הוא לומד, כי כמו שהגוף תובע לשתות, לאכל, לישון, לנשום, לנשוף כי זה חיותו, זה מה שהנפש שלו תובעת, זה נקרא תורה לשמה. מי שיש לו עוד כל מיני חשבונות אחרים, זה מדרגות.

לא יתכן שהנפש בשורשה מנותקת ממקורה, רק בני אדם על דרך כלל לא מרגישים את נפשם, ועל כן הם לא מרגישים את חיבורה בשורשה. אבל הנפש ביסודה מחוברת תמיד לשורשה, על דרך שנאמר על הלומד תורה לשמה, שהוא בכל רגע כמעין המתגבר (אבות ו, ב). כלומר היא כל הזמן יונקת תוספת. הקב"ה בורא בכל רגע ורגע, מחדש בטובו, נמצא שבכל רגע ורגע הבריאה יש בה חידוש ותוספת, זה מערכת פלאי הבריאה. אלא שצריך להיות מחובר לאותו מקום.

מי שקולט את הנקודה הזו, לא בקליטה של שכל, אלא שהוא קולט את הנקודה הזו בנפש, כל החיים שלו משתנים לגמרי. זה בעצם נקרא גאולת הנפש, מחיי גוף לחיי נפש. מהי גאולת נפש, כאשר תשוקת החיים שלו, יוצא מתפיסה של חיות גוף, לתפיסה של חיות של נפש, וכל סדר חייו נפעלים מצד תשוקת החיים, הוא בעצם חי חיי נשמה. אם הנפש תובעת את זה מחמת שהיא התגלתה, אזי התביעה היא תביעה של חיים. וכאן בעצם גילוי האמיתי. [דברים אלו הם לא עוד דבר קטן, אלא זה בעצם גאולת הנפש].

כל זמן שאדם לא נמצא בכזה מקום, אזי גם כאשר יש לו תוספת חיים, היא תוספת חיים שהסיבה שלה היא לא עצמית, אלא היא מקרית. היא בנויה מהתנוצצויות. כי יש לבני אדם בחיים הרבה שאיפות, ורצונות, ותשוקות, כל אחד לפי ערכו. אבל הוא רוצה דבר והוא יכול לדחות אותו לעוד שבוע. כי הוא לא רצון שממנו הנפש חיה, הרגע. משל למה הדבר דומה, אם יגידו לבן אדם, אם אתה רוצה לחיות, תנשום ותנשוף עוד שבוע, הרי בודאי שהוא לא יעשה כן כי עד אז הוא ימות.

לפי האמור לעיל נבין היטב מה שנאמר בכתוב (בראשית ב, יז) כי ביום אכלך ממנו מות תמות, ונודע שאלת רבותינו, הרי הוא לא מת באותו יום. ותירצו ע"ז בהרבה אופנים, אך לפי הנוגע עתה לענינו נראה לבאר, לפני שהוא חטא הוא תפס את החיים כחיי נפש. כשהוא חטא הוא תופס את החיים כחיי גוף, כאן נולד היסוד שהוא עצוב, כמו שנאמר (בראשית ג, יט) כי עפר עתה ואל עפר תשוב. והחזרה לחיי שמחה, היכן הם מונחים? הם מונחים בזה שהוא תופס את עצמו כחיי נפש.

לפי כל האמור נבין בבירור, מהי ההגדרה הברורה המחלקת בין שמחת גוף לשמחת נפש. בפשטות נראה וכן הוא באמת, דשמחת הגוף מונעת מדברים גופניים, ואילו שמחת נפש מונעת מדברים נפשיים. אך בהגדרה שורשית, כל דבר שבא לאדם מבחוץ. וביתר דקות, אפילו דברים נפשיים, שבאים על דרך מקרה ולא על דרך ההתמדה של תביעת החיים, זה תפיסה של חיים שמגיעה ממערכת של גוף. כי הרי בדקות היא שמחה שמתלבשת בגוף. כי כל שמחה שהיא לא באה ממקום של שמחה, שהיא מעצם תביעת החיים שמוסיפה בכל רגע ורגע חיים, זה לא שמחת נפש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את שמחתך

הבדלה בכח ההוספה

צריך להוסיף ולהבין כאן נקודה דקה, אבל היא ברורה, יש כוחות בבריאה, ויש איך דברים מתלבשים, כפי שנתבאר בדרך ה' לרמח"ל עצם הכוח שנקרא תוספת, הוא מציאות. עצם הכוח שנקרא תוספת, הוא לא שייך לא לרוחני ולא לגשמי. זה נקרא שבעה רועים ויוסף. על דרך כלל כשאדם עוסק בעיניי תוספות, הוא לא מתייחס לעצם הכוח שנקרא תוספת, אלא הוא מתייחס להלבשה, מה נוסף לי. נוסף לי וילונות, נוסף לי שטיחים, נוסף לי ספרים, נוסף לי תורה, נוסף לי בריאות. אך באמת אין כוח באדם, שמתגלה בו תוספת מתמדת זולת גילוי החיים. כאן האדם יכל לנתב ולהבין, יש עצם התוספת החיות הגשמית, והאדם יכול להתחבר לעצם הכוח שמוסיף תמיד, מי שיש לו את ההאבנתא דליבא לחלק את הדברים, ולא להצטרף למה שהתווסף שזה גוף, אלא להצטרף לעצם כוח התוספת, הוא בעצם מדבק את עצמו בעולם שכלו תוספת.

צריך כאן כוח נפשי דק, להבדיל את ההלבשה מעצם הכוח. מי שהמערכת הנפשית שלו היא גסה, הוא לא יכול להבדיל את הדברים, וממילא הם לא יכולים לפעול אצלו. אבל אם האדם ירכי את מעמקי נפשו בעצם תחושת הכוח שמתווסף תמיד, ויבדיל את הכוחות, בין עצם הכוח של התוספת, לבין הכוח שמתלבש בו, זה יפתח לו פתח גדול בנפש, שיש בכוחו להתחבר למקור שכולו תוספת.

אדם שיוכל לרכז את הנפש שלו באותו מקום זמן רב, מתוך ישוב דעת, הוא יכול לראות לאט לאט, שהנפש שלו תתרחב. כפי עומק נקודת הריכוז שלו, כך הדברים יכולים לקבל הרחבה. כמובן זה יכול לגרום לו לתוספת בתורה, לתוספת במצוות, לתוספת רוח חיים, ולתוספת שמחה. אך העיקר הוא שהאדם רוצה בנפש שלו, את עצם התחושה שנקראת תוספת.

[יש לציין כי כל דרך זו יש בה לפעמים סיכון, כי המידות הרעות שלו יכולים להשתמש באותו כוח. ברגע שהנקודה של התוספת, הלכה וקיבלה אצלו גילוי, היא עכשיו חלה לפי כליו שלו, שיתקיים בו רחמנא ליצלן, לא זכה נעשית לו סם המוות, כי תשוקת התוספת יכולה לגרום לו לתשוקת קניינים, לרצון להסתובב בעולם, וכל אחד לפי עיניו איפה הוא רוצה להוסיף. אבל אם אדם יכל לשמור את כוח התוספת, יש כאן פתח גדול שיכל להביא אותו לידי נקודת השמחה.

עוד יש לציין, כי אם היה בא אדם לכתחילה שואל מה עליו לעשות, היה צריך לומר לו לילך בדרך אחרת, בדרך יסודית, לבקוע, לעמול, להתייגע, להזדכך, עד שהוא יגיע לנפשו, ומשם הוא יגיע לתוספת חיים נפשית מתמדת, אך האמור כאן הוא לקרב זאת לרוב בני אדם, שאין רצונם לעמול במסירות נפש].

תשוקת החיים

עתה נבוא לבאר הדברים ביתר ביאור, כל בן אדם כל רגע נושם ונושף, למה בן אדם עושה את זה בכל רגע ורגע, כי תשוקת החיים שלו היא זו שדוחפת את זה. זה הטבע שלו שהוא רוצה חיים, וזה תנועת החיים, התשוקה שלו לחיות מכריחה דבר זה.

כיוון שהנשמה מולבשת בגוף, והאדם על דרך כלל חי את חי גופו, והרבה פחות את חיי נשמתו, על כן התפיסה שלו של חיים, נתפסת כחיי גוף. דבר זה נראה בברור, מזה שרוב בני אדם מפחדים למות, [חוץ מצדיקים יותר שמפחדים מהעונש של הגיהנום], כי בעומק הם תופסים את המוות כחידלון, מחמת שהם תופסים את חייהם כחיי גוף, והמוות באמת עינינו חידלון של גוף. [ישנם עוד סיבות לכך, אך זהו הסיבה השורשית]. זה בשעה שהאדם מת, אבל בשעה שהוא חי מה גורם לו לחיות, עצם זה שהוא משתוקק ורוצה את החיי גוף, זה מה שבעצם גורם לזרימה המתמדת של הנשימות והנשיפות שלו, שבכל רגע הוא נושם ונושף.

התביעה לחיים היא עצם מציאות הנברא. על דרך שנאמר (תהלים כא, ה) חיים שאל, רק כל אחד לפי מה שהוא תופס מה הם חיים, זה מה שהוא תובע. התביעה לחיים לא נמצאת במערכת הבחירה של האדם. אלא זו

לירושלים, כאשר עוברת שעה הוא לא אומר - 'אוי, עברה שעה', אלא הוא מבין - עברה שעה ועברתי את כל הדרך שרצית על מנת להגיע ליעד שיעדתי לעצמי כשיצאתי לדרך. אדם זה חי בבחינה של - 'היום מלאו ימי ושנותי, מלמד שהקב"ה יושב וממלא שנותיהן של צדיקים מיום ליום ומחודש לחודש, שנאמר את מספר ימיך אמלא', בא בימים, הוא חווה את החיים, הוא מילא אותם, מיצה אותם. הוא הלך בהם והגיע אל יעדו, אל מחוז חפצו. השיג את יעדיו, השלים את חסרונותיו, בנה את בניינו.

דע את ביטחונך תיקון הפחד בדעת וברגש

פנים: ישנו היבט חיצוני - שתופס זאת כבריחה, וישנה תפיסה פנימית יותר שקולטת שמדובר כאן במהלך של החזרת הדעת מהחיצוניות אל שורשה שבפנימיות, ונבאר.

במבט שטחי נראה כי לכאורה דרכם של חז"ל להסיח דעת לעיון התורה דומה במהותו להיסח הדעת בדרכים הפסולות שמנינו. שהרי בכולם המהלך שוה בזה שהם בעצם עצות חיצוניות ביותר לבריחה מהמציאות, לבריחה מהתמודדות עם הפחדים והצרות. ומבט זה רואה גם בפניה לצלול אל תוך סוגיות התורה האהובות על האדם, ככלי המשמש לברוח מהתמודדות עם המציאות שבה כביכול קיימות סיבות ממשיות לפחד. ואם כן, זו בריחה וזו בריחה, ומה הועילו חכמים בתקנתם?

אמנם נודה כי ישנה אמת בכך, כי אכן פעמים רבות אלו שנוקטים בדרך זו של פניה אל לימוד התורה על מנת להסיח דעתם מצרות העולם, הם עושים זאת מתוך גישה של בריחה מהמציאות. אך יש לדעת כי חלק מסוים מאסטרטגיית ההתמודדות של הנפש במצבי העולם הזה היא בריחה אל מקום מנוחה. הנפש לא אמורה להיות תמיד תמיד במצב של התמודדות מלחמה והתגוששות ריצה והשגה. יש זמן ומקום שצריך לתת לנפש מנוחה, לתת לה לברוח מהמציאות הלוחמנית והמתנגדת במידה מדודה, באיזון הנכון ובצורה הנכונה כפי ערכה.

כלומר, התפיסה כי בריחה היא תנועה שלילית לגמרי בהכרח, אינה נכונה. תפיסה זו נובעת מכך שישנם אנשים לרוב חלושי אופי, אשר סדר חייהם הוא לברוח מפני כל התמודדות, כל קושי גורם להם להתכנס כמו צב בתוך השריון שלו, או גרוע מכך הם כל אחד כדרכו נוקט באמצעים כנ"ל לברוח מהמציאות, לצאת ממערכת הדעת. ואם כן, השליליות שבדרך זו היא הפרת האיזון על ידי בריחה קבועה מהתמודדות למנוחה דמיונית. אולם אדם מאוזן בנפשו, שחש כי נפשו תשושה ממלחמות והיא זקוקה לבריחה לצורך מנוחה, תינח לה לנפש.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מסדרת דע את ביטחונך

הם ממשיכים ללכת בתהליך גם בעולם הבא עוד ועוד. על זה גופא נאמר - צדיקים אפילו במיתתם קרויים חיים. מה שאין כן בתפיסת המקריות זוהי הבחנה של רשעים גם בחייהם קרויים מתים, כי גם פה בעולם הזה שהם כביכול חיים, אך הם לא חוויים חיים אלא מוות.

אדם שחי בתפיסת תהליך אינו פולט אנחת 'אוי', איך עברו כל כך הרבה שנים, כי מבחינתו הם לא עברו אלא הם מצורפים בתוכו. כי כאשר אדם נוסע מבני ברק

שכביכול עברו, הם אינם מתים וכלים, אלא להיפך הם מצטרפים לאבני היסוד ולאבני הבניין שכבר נוסדו והונחו, ויחד הם מרכיבים בניין של נפש חיה. הוא חווה חיים מכל נקודה ומכל שלב בחייו, כי כל נקודה היא עוד התקדמות במסלול אל היעד, וכל שלב הוא עוד נדבך בבניין השלמות. תהליך חייו הם בבחינה של - תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא שנאמר ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלקים בציון. הם הולכים מחיל אל חיל, הולכים מלשון תהליך. הם חיי תהליך בעולם הזה, וממילא על גבי זה

שימוש בהיסח הדעת להתמודדות עם פחדים עד כאן דנו בכמה אופנים במערכת ההתמודדות מול פחדים חיצוניים. ישנו אופן נוסף להתמודדות עם פחדים אלו, וזה על ידי היסח דעת.

למעשה כולנו מכירים את השיטה הזו מי פחות ומי יותר, כי חלק נכבד מאוכלוסיית בני האדם בעולם משתמשים בה מדי פעם. אולם יש לדעת כי אף שבמבט ראשון נראה כי אין זו דרך מוטוונקנת, ואין זו דרך התורה, כיוון שלכאורה זוהי בריחה מהמציאות ותו לא. אמנם בחלקיות דרך זו נכונה, אך מכיוון שדרך זו הינה רק חלקית ולא שלימה, לכן היא נראית וגם בפועל נחשבת כדרך שקרית ופסולה. אך מצד האמת להיסח הדעת ישנם פנים שליליות ולא מתוקנות כידוע, אך יש לה גם פנים חיוביות ומתוקנות, ואף יש לכך שורש בתורה במידה ובצורה הנכונה והמתוקנת. ידוע דרשת חז"ל לפסוק 'דאגה בלב איש ישחנה' - ישיחנה מדעתו. ושם מבאר רש"י שעניינה של דאגה זו - פחד, שדואג על שום הפסד פן יבואהו. וכן הפסוק 'פחד בלב איש יין מפיגו'. ואם כן, ישנו שורש בכתובים ובחז"ל להתמודדות עם פחד גם על ידי שתיית יין. אולם כפי שהגדרנו, כל דבר שכתוב בתורה ובחז"ל צריך לבדוק מהם גדריו ומה מעמדם ביחס לנפש שלנו. כי בשתיית יין ישנם פנים שהיין מסלק לגמרי את הדעת, ויש פנים שהשותה יין יש בו מדעת קונו. ועל כן, אם תהיה תפיסה ברורה של גדר עצת חז"ל, וגם תהיה הכרה ברורה מהו מעמד הנפש והתאמה כנגד העצה, הדבר יהיה לתועלת.

התפיסה השלילית ביחס לדרך זו של היסח הדעת נובעת מכך שעל דרך כלל רוב ככל אלו שמשתמשים בעצה זו אינם עושים זאת מחמת שכן כתוב בחז"ל, ובוודאי שהם גם לא ביררו מהי דרך התורה ומהו הערך הגבול המקום והמידה הראויים לשימוש. כי רבים מאלו שהולכים בדרך זו, כאשר הם נגשים להסיח את הדעת, הם מחפשים דרכים כיצד לצאת לגמרי ממערכת הדעת. ישנם כאלו שמגבירים את עמל עבודת הפרנסה והעסקים שלהם בבחינת - 'תכבד העבדה על האנשים ויעשו בה ואל ישעו בדברי שקר'. וישנם כאלו שפונים למלא את ישותם

בלבביפדיה אברהם

- לז' קניו, לשבעה הימים שנקנה בהם העולם, ר"ל ילדתו להקב"ה שהוא בעל השבעה כוחות שנמצא בהם כל המציאות, עכ"ל.

בראשית, כא, ז - וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים כאשר צוה אותו אלקים. ואמרו (פסיקתא דרב כהנא, יב, בחדש השלישי) אברהם נצטווה על המילה, שנאמר (בראשית, יז, ט) ואתה את בריתי תשמר. יצחק חניך (נימול ראשון) לשמונה ימים, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. וזה נעשה ע"י אברהם, והרי שהוא ראשון שמל את בנו בן שמונת ימים, ודו"ק. וממנו ילפינו שחייב האב למול את בנו בן שמונת ימים (קידושין, כט, ע"א).

ואמרו (ב"ר, וירא, נג) יצחק: י - עשרה, כנגד עשרת הדברות. צ - תשעים, ואם שרה הבת תשעים שנה תלד (בראשית, יז, יז). ח - שמנה ימים מילה, וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. ק - הלבן מאה שנה יולד (שם, שם). ועיין אלשיך על אתר. ודו"ק שאות ק-צ רומזים לאברהם ושרה, ואף אות ח' אינה רומזת ליצחק בלבד, אלא לכך שאברהם מל את יצחק לשמונת ימים כנ"ל.

ואמרו (פרקי דר"א, כט) וכשנולד יצחק, בן שמונה ימים הגישו למילה, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים. והגישו למנחה ע"י המזבח, ועשה שמחה ומשתה. מכאן אמרו חכמים, חייב אדם לעשות שמחה ומשתה באותו היום שזכה למול את בנו כאברהם, שנאמר (שם, ח) ויעש אברהם משתה גדול ביום הגמל את יצחק.

ואמרו (בראשית רבתי, וירא, כא, ד) וימל אברהם וגו' בן שמונת ימים. הה"ד למנצח על השמינית (תהלים, יב, א). הה"ד נצור בני מצות אביך ואל תטוש תורת אמך (משלי, ו, כ). "שמונה" מצות יש כאן (עיי"ש שמונה שם מה הם ח' מצוות אלו) שחייב אדם לעשות בכל יום, ואלו הן, נצור בני מצות אביך, זו מצות מילה שנתנה לאברהם, והבן שמצות מילה היא שורש לכל ח' מצות שבכל יום, וזה עיי"ש. והבן שמצות מילה היא שורש לכל ח' מצות שבכל יום, וזה נתנה לאברהם, מצות אביך. והרי שיחס השמיני אינו רק ביחס לנימול ביום השמיני, יצחק, אלא אף ביחס לאברהם. והבן שמצוה ראשונה שנעשה באדם היא מילה ביום השמיני, והיא שורש לכל מצותיו. והרי שהשמיני שורש לכל מצותיו. וזה נעשה בתחלה ע"י אברהם.

ושורש הדבר שמילה ראשונה לשמונה נעשה ע"י אברהם, כתב בספר אפריון (בא, יב, ו) וז"ל, ובשם הגאון מו"ה הלל ל"ש נ"י, שמעתי פירוש המדרש, "כחותמו של אברהם אבינו", כלומר (שהמילה היתה) לא רק התשת כח האבר למעט התאוה (כמ"ש הרמב"ם במורה נבוכים, ח"ג, פרק מט), אלא כחותמו של אברהם אבינו, שלא הוצרך להתשת התאוה שהיה בן צ"ט שנה, רק למען חותם ברית קודש, עכ"ל. וזהו חותם, חתם, ח-תם, כמ"ש גבי מילת אברהם, שאמר לו הקב"ה, התהלך לפני והיה תמים, וזהו ח-תם. וזהו כח המילה לח' מכוחו של אברהם אבינו. ולפ"ז מטבע הלשון "להכניסו בבריתו של אברהם אבינו", אינו רק על עצם המילה, אלא אף על יום השמיני דייקא, ודו"ק. ועיין רא"ש (קידושין, סימן מ) שנחלקו אם כאשר אין האב מל וב"ד מכניסים את הקטן לברית, אם מברכים ברכה זו, ודו"ק.

ואיתא בשו"ת איתן האזרחי (ירח האיתנים, פסחים, ד, ע"א) וז"ל, במד"ר, שאלו את ר"א תינוק לכמה ימים נימול, א"ל לשמונה, שנאמר וימל אברהם את יצחק בנו בן שמונת ימים וגו'. והוא פלאי, דלמה לא אמר להם מפסוק הקודם דכתוב ובן שמונת ימים המול לכם כל זכר לדרותיכם, עיי"ש. ולהנ"ל הביאור כי יסוד דין שמונה יסודו אינו רק בולד ביצחק, אלא במוהל, באברהם, ודו"ק. ■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

בראשית, כא, ב - ונתהר ותלד שרה לאברהם בן זקניו. והיינו שבשרה נעשה נס שנעשה לה ארח כנשים וחזרה למעין נערות, משא"כ אצל אברהם נשאר בזקנותו ואע"פ כן ילד. כ"כ כמה מרבותינו. עיין אלשיך (פרק כא, ד"ה וה' פקד), העמק דבר (וירא, כא, ב), חידושי הגרי"ז (סימן כ), ושפתי צדיקים (וירא). ונולד בחוסר תאוה של זקן כמ"ש רבותינו. וזהו תיקונו של אברהם, שמדתו אהבה - תאוה, ודו"ק.

ואמרו (ב"ר, וירא, נג, ו) מלמד שלא גנבה זרע ממקום אחר (כליזני הדור שהיו אומרים מאבימלך נתעברה שרה. עיין ב"מ, פז, ע"א). מלמד שהיה זיו איקונים שלו דומה לו. ואמרו (לקח טוב, וירא, כא, ב) בן זקוניו - שתי מלות הן, זיו איקונין, מלמד שהיה זיו איקונין שלו דומה לאביו, וכן הוא ביוסף, כי בן זקונים הוא לו (בראשית, לז, ג). ובספר מעשי ה' (אבות, פרק יט, וירא) כתב וז"ל, ויהיה אומרו לזקוניו, כמו כזקוניו, שפירושו כזיו איקונין שלו, עכ"ל.

ובחיצוניות הסיבה לכך כמ"ש חז"ל, כדי שיהיו הכל מודים ואומרים אברהם הוליד את יצחק, ולא מאבימלך נתעברה שרה, בבחינת גנבה זרע ממקום אחר. אולם בעומק זהו מהות פנימית שדומים זה לזה, ואינו רק התראות חיצינית גרידא. וכלשון צרור המור (תולדות) וכמו שהיה דומה במעשיו, כן היה דומה בצורתו, עכ"ל.

ובעומק, לזקוניו, שכיון שנולד יצחק לזקנותו של אברהם, קנה וקבל הארת זקנה של אברהם. וכמ"ש בתפארת שלמה (וירא, ד"ה ותהר) וז"ל, זה היה הכונה לטובה מאת ה' מה שלא ילדה שרה לאברהם עד עת זקנותו, כדי שיוולד יצחק מתוקן בבחינת הרחמים מבחינת זקן מלא רחמים בהמתקת הדינים. וז"ש שרה כי ילדתי בן לזקוניו, פירוש שהבן יהיה נולד מבחינת זקן מלא רחמים, וכו', וזהו קלסתר פניו של יצחק דומה לאברהם, עכ"ל. היינו שהיה דומה לזקנותו של אברהם. ועיי"ש עוד (סוכות, ד"ה שאל אביך).

ובדקות יותר, נתבאר בליקוטי מוהר"ן (תורה ס, אות ה) וז"ל, כי ילדתי בן לזקוניו - כי ע"י לידת יצחק, שהוא התגלות היראה, עיי"ז נמשך אריכות ימים, בחינת זקן כנ"ל, בבחינת יראת ה' תוסיף ימים, עכ"ל.

ושורש כח זה של זיו איקונין של אברהם, שורשו דייקא בזקנה של אברהם, שהרי זיו איקונין הוא נוטריקון של "זקוניו", לשון זקנה. והרי שעיקר זיו האייקונין הוא גילוי של זקנה דייקא. וכן קרוב לכך מפורש במ"ש (בראשית, כד, ב) ויאמר אברהם אל עבדו "זקן" ביתו המושל בכל אשר לו (אליעזר). ואמרו (ב"ר, חיי שרה, נט, ח) זקן ביתו - שהיה זיו איקונין שלו דומה לו. המושל בכל אשר לו - שהיה שליט ביצרו כמותו.

ובדקות, זיו איקונין לשון זקנה כנ"ל, מלשון "זה קנה חכמה". בחינת חכמת אדם תאיר פניו. ולכך אליעזר שהיה זיו איקונין שלו דומה לשל אברהם כנ"ל, נקרא דמשק אליעזר, ואמרו חז"ל שהיה דולה ומשקה "מתורת" רבו לאחרים. והיינו שנגלה בו חכמת אברהם עצמו. וכן נגלה אצל יוסף שהיה זיו איקונין שלו דומה ליעקב, וזאת מפני שכל מה שקבל תורה משם ועבר מסר לו, ועיי"ז חכמת יעקב נגלת ביוסף. וכמ"ש בתרגום, בן זקונא הוא לו בר חכים הוא לו. ועיין כלי יקר (וישב לז, ג). ושורש זיו איקונין זה באדה"ר, ששופרא דיעקב מעין שופריה אדה"ר (ב"מ, פד, ע"א). ועיין פני דוד (ויגש, אות א). וכתב בשל"ה (וישב, תורה אור, ט) וז"ל, רמז ב"בן זקונים", שהם אדם וחוח, שהם היותר זקנים שבעולם, עיי"ש.

ומהלך נוסף מצינו בתורת המנחה (ר"ה, דרשה ע"ז) וז"ל, בן זקוניו

ערכים בפרשה

[ביאור המהות של כל צירוף שני אותיות בלשון הקודש, ע"פ סדר רל"א שערים (עיין ספר יצירה פרק ב' משנה ב'), לפי ערך המופיע בפרשת השבוע שיש בתוכו צירוף זה, ולפי זה ביאור כיצד מתראה צירוף זה בערך זה ובערכים נוספים שבתוכם מופיע צירוף זה].

תסור מן הדבר וגוי ימין ושמאל. וזהו מוסר, מו-סר, המיסר את האדם לבלתי סור לדבר האסור. וכאשר אינו סר אלא נשאר במקומו, זהו בחינת סגר, סר-ג, סגור לבלתי סור. ומעין כך נותנין בפה הבהמה לבלתי תסור להיכן שאסור, רסן, רס-ן.

אלסר, אסור, אסיר, אסנפר, אסר, סתר, אסתר, אריסי, ארתחשסתא, חסר, מוסר, מסמר, מרס, מספר, מסתר, סגר, סיר, סירות, סנורים, סער, ספירים, ספר, ספרד, בסר, פרסות, פתרוס, קרסים, ברקוס, רסה, גרסה, סר, חרס, חרסה, סהר, מסגר, מסדרון, מספר, קרסו, סורר, סמדר, ספיר, סרדי, רמס, סרפד, פרדס, פרס, רפס, סכר, רכס, גרס, יסבר, סחר, סרח, כרכס, תירס, מסרפו, סיסירא, כרפס, רסן, סורר, מוסרה, כרסם, מסגר, סרן, סמדר, מרמס, מחסור, מרסנא, מסחר, סרבים, סגריה, מרכסי, סוחר, רעמסס, סריס, סחרחר, סברים, סירים, סופר, קירס, סמר, סחרת, סנפיר, סמגר, שלמנאסר, סרגון, סנחריב, סרה, רסיס, סרעפת, סרד, פלנאסר, סרח, רפסודה, פתרוס, עריסה, קיתרוס.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

הטיפות. ומי שאין בו כח זה, נקרא סריס, סר-יס. סריס אותיות רסיס. וכאשר יש פגם ברסיסים אלו, והיינו שהולד אינו כראוי, זה בן סורר ומורה. סורר, סר-ור. וכאשר הולד עדיין בקטנותו ממש, הוא קרוב לבחינת רסיס כנ"ל. ואזי מוטל בעריסה, רס-עיה.

ושורש מקום צרוף הרסיסים, הוא ספר, סר-פ, שבתוכו מצורף אותיות, שהם בחינת רסיסים רבים. ומעין כך כלי בישול הנקרא סיר, סר-י, שלתוכו נותנים חלקי אוכל רבים, שהם רסיסים. וכאשר האדם עוסק בספר, אזי מכניס לתוכו רסיסים אלו ונעשה כלי מעין סיר לרסיסים אלו. וזש"כ גרסה נפשי לתאוה. גרס, ג-רס. וכן נקראו הראשונים סופרים, ואמרו חז"ל בקדושין, מפני שהיו סופרים אותיות של תורה. סופר, סר-פו. שע"י שסופרם מקבצם, מעין בחינת דבר שבמנין לא בטיל. ובדקות עצם ספירתם הוא צרירתם יחד. וזהו בחינת רכס, מלשון חיבור, רכס הרים וכו', רס-כ. וכן בחינת קרסים, קרס, ק-רס, היפך לשון קריסה. ושורש צרופים הוא בחינת סדר, סר-ד. ושורש הסדר במחשבה. וכאשר מחשבתו אינה מסודרת, זהו בחינת סחרחר, סר-חרר.

והנה אסור, או-סר, מהותו בבחינת לא

כי תבוא / סר "ועבדת את איביך אשר ישלחנו ה' בך ברעב ובצמא ובעירם ובחסר כל ונתן על ברזל על צוארך עד השמידו אתך" (דברים, כח, מח).

חסר, ח-סר. כאשר מסירים דבר, נעשה חסר במקום ההסרה. וכאשר פעולת ההסרה היא מבנין, זהו סתר, ת-סר. וזהו רעמסס, רס-עמס, כמ"ש שהיה מתרוסס. ובאופן חלקי, כאשר נותנים מסמר בבנין, המקום שאליו נכנס המסמר, מתרוסס. מסמר, ממ-סר. ודבר שעשוי מחלקים אלו נקרא חרס, רס-ח. והחלק שאותו מסירים, אף בו חלה הסרה, ונעשה רסיס, רס-יס. וכאשר צורת ההסרה, שהדבר נעשה לרסיסים, זהו קרס, ק-רס. וכן רמס, רס-מ, שע"י שרומס נעשה רסיסים. וסנחריב, סר-נחיב, נקרא כן ע"ש שרוסס את כל האומות, והפך כל אומה ואומה לרסיסים, ע"י שבלבל את האומות. והשורש לכך באומה הנקראת פרס, פ-רס, לשון פרוסה, חלק.

ורסיס דתיקון הוא בחינת רסיסי לילה, ונקרא יום סגריה, סר-גיר. אולם עיקרו בלילה בזמן הארת הלבנה - סהרא, סהר, סר-ה. ולילה ניתן להריון, כח ההולדה מן

ערכים נוספים שבהם מופיע צירוף זה:

אסק, ספק, קירס, קרסים, ברקוס, קסם, קסת, קרסול, קלס, סקל, קרס.

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם
03.578.2270

רכישת ספרי הרב: ספרי אב"ד
מוביץ משלוח ברחבי העולם

בלבביפדיה קבלה אנף

ועוד. עיין רבינו בחיי (דברים, ט, כ) וז"ל, יש לתמוה כי אהרן נתכוון ומח- שבתו היתה זכה בעבודת ה' ית' וכו', וא"כ למה התאנף בו ה', והתשובה בזה, כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים אפילו כחוט השערה, וכן דרשו חז"ל (ב"ק, ג, ע"א) ממה שכתוב וסביביו נשערה מאוד, עכ"ל.

אזן עיין סידור התפלה לרוקח (ברכת המזון) וז"ל, כל פסוק שיש בה בחומש שמיעה, אין ה, עכ"ל. כי היא שורש אף - אנף (עיין ערך קטן אמא). ובאורות האזן אין שורש לאף, לאנף, לשבירה.

חוטם אנף, אף-נ. לשון חרון אף. וכמ"ש (תהלים, פה, ו) הלעולם תאנף בנו, תמשך אפך לדר ודר. ומצד כך נקרא בעל חי אנפה. ופרש"י (ויק' רא, יא, יט) וז"ל, היא דיה, רגזנית, עכ"ל. עיין חולין (סג, ע"א). ועוד כתב רש"י (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף, נתמלא רוגז, עכ"ל. ועיין אבן עזרא (ויקרא, שם) וז"ל, האנפה, שיתאנף מהרה. ועיין רש"י הירש (ויחי, מט, ז) וז"ל, אף משורש אנף, וכו', אנף, התעוררות נפשית שיצאה אל החוץ, ומבחינה חיזונית היא מתגלת בפנים, עכ"ל. ועיין מלבי"ם (ישעיהו, יב, א) וז"ל, פעל אנף מורה על הוראת פנים נזעמים בגלוי, עכ"ל. אולם יעויין שם ברש"י הירש (בראשית, ב, ז. ומעין כך בשלח, טו, ח) וז"ל, שורש אף ואפים אינו אף, אלא אפף, עיי"ש. ועיין עוד במלבי"ם (מצורע, אות נ) וז"ל, מצאנו כמה שורשים שהנו"ן באמצע נוספת ונופלת, כמו אף אנף, עכ"ל. וע"ע בדבריו (תהלים, פה, ו) וז"ל, ויש הבדל בין אף ובין אנף, שאף מורה שהכעס מתגלה ע"י עונש, ואנף מורה שמכלה את האף ע"י העונש. העונש הבא ע"י אף יצויר שיהיה עונש חלקי וכו', והעונש הבא ע"י אינוף הוא עונש כללי שאין אחריו אף ועונש כלל, עכ"ל.

ועוד. אנף, מלשון אף, שכועס על אחד, "ואף" על זולתו, כי מתרחב הכעס ואינו מצומצם למי שהכעיסו. וזהו אנף. ועיין רבי סעדיה גאון (עזרא, ט, יד) וז"ל, תאנף, לשון רוגז, גם בי התאנף ה' (דברים, א, לו), מתרגז, אף עלי הוה רגז, עכ"ל. ועיין גור אריה (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף, התמלא רוגז, לפי ש"התאנף" הוא התפעל, ולא כמו "ויקצוף", פעל עומד, עכ"ל. וכאשר מלא רוגז כועס אף (גם) על אחרים נוספים, ולא רק להדיא על מי שהכעיסו. ועיין אבן עזרא (דברים, א, לו) וז"ל, אפן, הנו"ן מובלע בפ"א, והיא בלשון ארמית נראית גם הוא מגזירת כי אנפת בי, גם בי התאנף ה', עכ"ל.

פה נשיקה. וכמ"ש (ב"ר, וישלח, פג) נטל את התבן והשליכו על הארץ ונטל את הקש ושרפו, נטל את החיטים ועשה אותן כרי וכל מי שרואה אותן מנשקן, הה"ד (תהלים, ב, יב) נשקו בר פן יאנף.

ועוד. תפלה. כתיב (דברים, ט, כ) ובאהרן התאנף ה' מאד להשמידו וגו', ואתפלל גם בעד אהרן בעת ההיא. לבטל האנף. ואמרו (שמ"ר, תצוה, לח, ד) שלא התרצה הקב"ה לאהרן אלא ע"י תפלה. ומכאן למדו שתפלה מועלת מחצה, שניצלו אלעזר ואיתמר. עיין תנחומא (אחרי מות, יב).

ועוד. אכילה. עיין סידור התפלה לרוקח (ברכת המזון) וז"ל, בברכת המזון נעלם אות ה' (עיין ערך קטן אמא), לפי שבכל מקום שיש אכילה עושה רושם, כמו וישבו לאכול לחם, מיד וימכרו את יוסף, וישב העם לאכול ושתה ויקומו לצחק, כי השט"ן מלא"ך אף (אף - אנף) שם, ע"כ צריך לדבר דברי תורה, שנים שאוכלים על שלחן אחד ואין ביניהם דברי תורה וכו', עכ"ל. והבן שמתקן הפה, אות ה' - פה, ומהפכו מאכילה בפה, לדיבור ד"ת בפה.

אור א"ס עיין הכתב והקבלה (דברים, א, לו) וז"ל, התאנף ה', ת"א ויב"ע, הוה רגז מן קדם ה'. וכתוב ויתעבר ה' (לקמן). לא רצה לפרש כפשטות משמעות בהתפעל שהוא חוזר על עצמו וכפרש"י נתמלא רוגז נתמלא עברה וחימה, דא"כ אנו מייחסים לו ית' התפעלויות הכעס האף והחמה, וזה לא יתכן אליו ית' המרוחק מן התפעלויות גשמיות תכלית הריחוק (כמו שהרחיב לבאר במורה נבוכים). לכך פירש לשון התפעל בענין זה לפעל יוצא, כמו כלי עץ תתחטאו (מטות, לא), שהכלים הם נפעלים, וכן והתנחלתם אותם (ויקרא, כה), והרבה כיוצא בהם, עכ"ל.

צמצום סילוק אור א"ס, והוא השורש לכל סילוק וכליו, שלא נשאר ממנו אלא רשימו. וזש"כ (עזרא, ט, יד) הלא תאנף בנו עד כלה לאין שארית ופליטה. ועיין מלבי"ם (ואתחנן, ג, כו) וז"ל, ויש הבדל בין התאנף ובין התעבר, שפעל אנף מורה שמכלה בו אפן וחרונו, עכ"ל (וכן ביאר שם, מלכים, א, יא, ט). ועיין שם בלשונו (תהלים, ב, יב) שפעל אנף מורה על שמכלה חרון אפן בעונש נחרץ, עכ"ל. ולכך כתב שם (עט, ה) וז"ל, עד מה ה' תאנף לנצח, אנף הוא כשמכלה חרון אפן, ובהו ראוי שיופסק הכעס, ואיך תאנף לנצח אחר שכבר כלית חרון אפך בנו, עכ"ל. ועיי"ש (תהלים, סג, ג. פה, ו. וישעיהו, יב, א).

ועוד. סוד חלל, שורש לחילול השם. ועיין מגיד מישרים (שמיני) וז"ל, התאנף ביה משום חילול ה' דהוה.

קו קו - תקוה. וכאשר נגלה מדת אנף, שורש הכילוי הגמור, משם נובע התקוה הגמורה, בחינת בן דוד בא בדור שכולו חייב.

עיגולים חטא העגל, עיגול דקלקול. ובו כתיב (דברים, ט, כ) ובאהרן התאנף ה' "מאד" להשמידו. ועיין שפתי כהן (דברים, ד, כא).

ועוד. כתיב (דברים, א, לו) גם בי התאנף ה' בגללכם. בגלל לשון גלגל, ודו"ק. ועיין אור החיים (שם) וז"ל, בגללכם, בגלגול דברים שלכם, עיי"ש. ועיין מהר"י קראו (במדבר, יט, א) וז"ל, ובאהרן התאנף ה' להשמידו, לפי שנעשה תקלה על ידו, והגורם נענש, כמ"ש דוד לאביתר, אנכי "סבות" (לשון סיבה ומסובב, עיגול סביב) בנפש בבית אביר, עכ"ל.

ועוד. אנף מביא לגלות, כמ"ש רש"י (ישעיה, יב, א) וז"ל, אודך ה' כי אנפת בי, והגלתני, וכפר גלותי עלי.

יושר ג' קוים. ועיין רש"י הירש (עקב, ט, ח) וז"ל, ויתאנף וגו', לא הרי התאנף כהרי קצף. קצף הוא תחושת הרוגז המתעוררת במישר- רין ע"י התנהגות גרועה של אחר. כנגד זה פירוש התאנף, להביא את עצמו לכלל כעס על אחר, בשיקול דעת ובידיעה גמורה. משום כך לשון התאנף כתוב לפני גזירת עונשים, והוא בא לומר שהעונש לא נגזר מתוך פרץ רגשות (קוי הצדדים) אלא בשיקול דעת (קו אמצעי ששוקל ב' קוי הצדדים) ובשליטה עצמית.

ועוד. עיין עבודת הקדש (ח"ג, פ"ט) וז"ל, ויתאנף ה' בשלמה, כי עב אורחות יושר.

שערות אמרו (פסחים, מג, ע"א) תניא, ר' יהודה אומר, אנפיקינון, שמן זית שלא הביא שלישי, ולמה סכין אותו, מפני שמשיר את השער ומע- דן את הבשר. והבן, אנפיקינון, אנף-יקינון. לשון חרון אף. ועיקרו נגלה בשערות, מותרים המח. חכמה בחינת שמן כנודע. ושמן זית שלא הביא שלישי, הוא בחינת אנף. ולכך משיר השער דייקא, שהם מותרים המח.

בלבביפדיה קבלה אנף

ויש בטישה שיוצרת "ניצוצות", כמ"ש שם (פ"ה, מ"ת) וז"ל, נמצא שיש ג' מיני אורות. א. האור הראשון שבכולם, והוא נקרא עקודים, כנ"ל. ב. הוא הרשימו נשאר מזה האור שבא דרך יושר, והוא רחמים. ג. הוא האור הבא אליו דרך עלית הספירות, שאז הוא דרך אחורים, שהוא דין. והנה כבא אור הג' שהוא דין, פוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו, והוא אור הרשימו אע"פ שאינו עולה ממש עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור החוזר הוא חפץ לירד. נמצא ששניהם אינם שוים בטבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחינת הכאות ובטישות אורות זב"ז הוא כאשר אינם שוים ואז נופלין ניצוצין מאור היורד שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי, עכ"ל. ולתתא זהו בחינת רפ"ח וש"ך ניצוצין שנולדו מבטישו.

והבן מאוד שכאשר נופלים ניצוצות מן אור החסד נעשה כלי, כי חסד גימט' ע"ב, ומעביות החסד נעשה כלי, כמ"ש הרב והמפרשים שם, וב־פרט בלשם, שהכלי נעשה מעביות האור. אולם כאשר נופלים ניצוצות מאור הדין, אזי נעשה ניצוצין, ודו"ק היטב בלשון הרב שם שכתב וז"ל, כי כבר היו בחינת כלים בעולם העקודים, רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו עמהן והוא כדוגמת הרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים של עולם הנקודים כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה היה נשאר הכלי בבחינת אור עב וגס, עכ"ל.

ופעמים הבטישה מגלה אורות ממש. וכמ"ש שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, נמצאו שהם ו' ספירות נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א. ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד, ונקרא א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות. אמנם אלו הט"ס הנ"ל אשר הם למטה מרדל"א, הנם הם אותן הט' היכלין הנזכר פרשת נח בספר הזוהר ובסוף פרשת פקודי, דף רס"ט, ודף רכ"ו וז"ל, ארימות ידי בצלותין לעילא וכו', וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בטיש בנהירו דפרסה ונהרא כחדא, ואתעבידו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימי בהו וכו', ולאלו הט' שמכתר עד היסוד שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראם במ־קומות אלו ט' היכלין וכו', עכ"ל, עיי"ש. והבן שמחד נקראים היכלין, בחינת כלים, אולם מאידך הם ספירות של א"א, ודו"ק. ועיין עוד עץ חיים (שער יח, פ"ה, מ"ת. ושער י"ט, פ"ט, מ"ב). ובדקות, ע"י הבטישה יוצאים האורות מן הכח לפועל, ועי"ז נעשה ט"ס של א"א, ודו"ק.

ומעין כך יש בטישות דומות לכך. כגון מש"כ בשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ה') וז"ל, כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א, נגיד עד רישא דז"א, ומכה ובטיש במוחין דז"א שהם כפולים מצד אבא ומצד אמא כנודע, ומוציא הארתה לחוץ, עיי"ש שהם ציץ וציצית. וכתב בספר הליקוטים (בראשית, ג) וז"ל, בטש גו מחשבה שהיא חכמה, וסליק גו מחשבה ניצוצין. ר"ל שהיו מעורבים גו מחשבה, ומכח הבטישו סליקו ונתגלו אלו הניצוצין, ויצאו חוץ למחשבה, ואז זרקו לש"ך עיבר, עיי"ש (פרשת כי תצא, כא).

ומאידך יש בטישה שע"י הבטישה נעשה כנסורת, ואלו הם הניצוצות.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

עינים - שבירה עיין מלבי"ם (מלכים, ב, יז, יח) וז"ל, ויתאנף. תחלה התאנף בישראל במה שהסירם מעל פניו, דהיינו מעל השגחתו (הנקראת עיני ה'), ר"ל שהסתיר פניו מהם כבלתי מביט על עיניהם, עכ"ל. והבן ששורש השבירה הוא אנף.

עתיק אנף, שורש הכילוי הגמור (עיין ערך קטן צמצום). וזהו סילוק בחינת עתיק, שנעתק לעילא, ולא נשאר לתתא אלא בחינת רשימו.

אריך אריך אנפין. אנפין, אנף-ין. וזהו שורש לזעיר אנפין. ובאריך אנפין נעשה אריכות אף, לתקן את האנף. ומתהפך מאנפין חשוכים, כעס, לאנפין נהורין. עיין ליקוטי מוהר"ן (תורה כג, א. ותורה קא, ותורה קנג).

אבא אבא יסד ברתא. וכאשר הארת אבא מסתלקת מברתא נעשה אב-ד. אב - אבא. ד - מלכות - נוק'. נפרדו זה מזו. ועיין מחשף הלבן (דברים) וז"ל, פן יאנף ותאבדו, עם הכולל גימט' זמן. שאם לא תחברו מ"ה עם ב"ן (מ"ה וב"ן גימט' זמן) וישאר שם ב"ן לבדו בלי שתוף מ"ה (כי שורש מ"ה באביו, וכאשר סר הארת אבא, סר הארת שם מ"ה מב"ן), בזה שם ב"ן תעלה חמתו באפו ויאנף ויקצף עליכם ותאבדו דרך, עכ"ל.

אמא מינה דינין מתערין. חרון אף. והיא מדרגה השמינית, בחינת אות פ'. ועיין מהרש"א (חידושי אגדות, שבת, קד, ע"א, ד"ה קרינו) וז"ל, והף' מורה בכ"מ על האף, כמ"ש נגף, שצף, אנף, כמ"ש המפרשים, עכ"ל. והבן שאותיות אנף, א-נ-ף. נ' פעמים נופלת, ומובלעת. עיין ערך קטן אף. וא' היא הארת ארך אפים. והפ' שורש החרון. ועיין ספר חסידים (סימן אלף קנד) וז"ל, לפי שאות הף' מצויה בזמן של מלאכי חבלה, כגון אף, זעם, שצף, קצף, נגף, אנף, רשף, לפיכך לא נמצא הף' בשום תפלה לבד מתפלת מוסף שע"כ אתה צריך לומר מוסף יום פלוני הזה ונקריב לפניך, עכ"ל. ומעין כך עיין רוקח (הלכות יוה"כ, רטז). ועיין בדבריו בהלכות סעודה (שלז) וז"ל, כל האותיות יש בברכת המזון חוץ מף', להודיענו שאין מלאך אף, שצף, קצף, אנף, שולט בסעודה במקום שמברכין ברכת המזון, עכ"ל. ועיין אורחות חיים (הלכות תפלה). וכלבו (סימן יא, ד"ה ולא תמצא. וסימן קכב). ותשב"ץ (סימן שט"ו). ומטה משה (עמוד העבודה, נטילת ידים, סימן ש"ד).

ז"א אדם. וכתוב (מלכים, א, ח, מו) כי אין אדם אשר לא יחטא, ואנפת בם.

נוק' ארץ. ובפרט ארץ ישראל. וכתוב (דברים, ד, כא) וה' התאנף בי על דברכם, וישבע לבלתי עברי את הירדן, ולבלתי בא אל הארץ הטובה. ובדרך רמז, "גם בי התאנף ה' בגללכם לאמר, גם אתה", ס"ת גימט' ארץ. ועיין ספר הגימטריות (שלח, ט) שהוא גימט' מרים.

ועוד. אנף - נאף. שבו עיקר האנף, חרון אף. ועיין מלבי"ם (קדושים, אות קה) וז"ל, לא הזכיר פעל נאף רק באשת איש, לא ביתר העריות, וזה כדברי חז"ל שאין ניאוף אלא בא"א, ושורשו אנף, וכו', כי קנאה חמת גבר, ובעלה יתאנף בו על החמס אשר יעשה לו, ועל האשה נמצא פעל נאף, עכ"ל. והרי שאצל הזכר אנף, ואצל הנקבה נאף.

הנה שורש בטישת אורות זה בזה מצינו באורות הפה. וכמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד לחוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתילד היות בחינת כלים, עכ"ל. וזהו בטישה שיוצרת "כלים".

מילון ערכים בקבלה • בטישה

ופעמים הבטישה מגלה אורות ממש. וכמ"ש שם (שער יג, פ"ב, מ"ת) וז"ל, נמצאו שהם ו' ספירות נעלמות בתכלית ההעלם, ומתלבש בתוכם הא"ס, והם עתיק ורדל"א. ותחתיו ט"ס מכתר עד יסוד, ונקרא א"א, ובין כולם הם י"ס, שהם שורש ומקור וחיות אל כל האצילות. אמנם אלו הט"ס הנ"ל אשר הם למטה מרדל"א, הנם הם אותן הט' היכלין הנזכר פרשת נח בספר הזוהר ובסוף פרשת פקודי, דף רס"ט, ודף רכ"ו וז"ל, ארימות ידי בצלותין לעילא וכו', וכדין דא נהירו דמחשבה דלא אתיידע, בטיש בנהירו דפרסה ונהרא כחדא, ואתעבידו ט' היכלין, והיכלין לאו אינון רוחין ולא אינון נשמתין ולא אית מאן דקיימי בהו וכו', ולאלו הט' שמכתר עד היסוד שהם למטה מהאי רדל"א, הנה הוא שקראם במקומות אלו ט' היכלין וכו', עכ"ל, עיי"ש. והבן שמחד נקראים היכלין, בחינת כלים, אולם מאידך הם ספירות של א"א, ודו"ק. ועיין עוד עץ חיים (שער יח, פ"ה, מ"ת. ושער י"ט, פ"ט, מ"ב). ובדקות, ע"י הבטישה יוצאים האורות מן הכח לפועל, ועי"ז נעשה ט"ס של א"א, ודו"ק.

ומעין כך יש בטישות דומות לכך. כגון מש"כ בשער הכוונות (דרושי הציצית, דרוש ה') וז"ל, כבר ידעת כי קוצא חד דשערי יש ברישא דא"א, נגיד עד רישא דז"א, ומכה ובטיש במוחין דז"א שהם כפולים מצד אבא ומצד אמא כנודע, ומוציא הארתה לחוץ, עיי"ש שהם ציץ וציצית. וכתב בספר הליקוטים (בראשית, ג) וז"ל, בטש גו מחשבה שהיא חכמה, וסליק גו מחשבה ניצוצין. ר"ל שהיו מעורבים גו מחשבה, ומכח הבטישו סליקו ונתגלו אלו הניצוצין, ויצאו חוץ למחשבה, ואז זרקו לש"ך עיבר, עיי"ש (פרשת כי תצא, כא).

ומאידך יש בטישה שע"י הבטישה נעשה כנסורת, ואלו הם הניצוצות.

■ **המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון**

הנה שורש בטישת אורות זה בזה מצינו באורות הפה. וכמ"ש בעץ חיים (ש"ו, פ"א, מ"ת) וז"ל, והנה בהתחברות האורות פנימים עם האורות מקיפים מחוברים תוך הפה, לכן בצאתם יחד לחוץ לפה קשורים יחד, הם מכים זה בזה, ומבטשים זה בזה, ומהכאה שלהם אתילד הוית בחינת כלים, עכ"ל. וזהו בטישה שיוצרת "כלים".

ויש בטישה שיוצרת "ניצוצות", כמ"ש שם (פ"ה, מ"ת) וז"ל, נמצא שיש ג' מיני אורות. א. האור הראשון שבכולם, והוא נקרא עקודים, כנ"ל. ב. הוא הרשימו נשאר מזה האור שבא דרך יושר, והוא רחמים. ג. הוא האור הבא אליו דרך עלית הספירות, שאז הוא דרך אחורים, שהוא דין. והנה כבא אור הג' שהוא דין, פוגע באור הרשימו הנשאר שהוא רחמים, ואז מכים ומבטשים זה בזה, משום שהם ב' הפכים, זה אור ישר והוא רחמים וזה אור חוזר והוא דין, וזה חפץ לעלות אל מקורו, והוא אור הרשימו אע"פ שאינו עולה ממש עכ"ז חשקו וחפצו הוא להדבק ולקבל ממנו, והאור החוזר הוא חפץ לירד. נמצא ששניהם אינם שוים בטבעם, לכן מכים זה בזה, כנודע כי כל בחינת הכאות ובטישות אורות זב"ז הוא כאשר אינם שוים ואז נופלין ניצוצין מאור היורד שהוא דין והוא גרוע מאור הרשימו, וזהו אור אחר רביעי, עכ"ל. ולתתא זהו בחינת רפ"ח וש"ך ניצוצין שנולדו מבטישו.

והבן מאוד שכאשר נופלים ניצוצות מן אור החסד נעשה כלי, כי חסד גימט' ע"ב, ומעביות החסד נעשה כלי, כמ"ש הרב והמפרשים שם, ובפרט בלשם, שהכלי נעשה מעביות האור. אולם כאשר נופלים ניצוצות מאור הדין, אזי נעשה ניצוצין, ודו"ק היטב בלשון הרב שם שכתב וז"ל, כי כבר היו בחינת כלים בעולם העקודים, רק שאלו הניצוצין הנ"ל נתערבו עמהן והוא כדוגמת הרפ"ח ניצוצין שנשארו בכלים של עולם הנקודים כמ"ש במקומו בע"ה. וראיה לזה, כי הרי נתבאר למעלה כי כשהיה האור חוזר ועולה למעלה היה נשאר הכלי בבחינת אור עב וגס, עכ"ל.

info@bilvavi.net כדי לקבל את המילון מההתחלה, אנא בקש לכתובת

בלבביפדיה מחשבה

יום ד' 20:30

רח' קדמן 4

חולון

לפרטים 050.418.0306

בלבביפדיה עבודת ה'

יום ג' 20:30 בדיוק

רח' הרב בלוי 33

ירושלים

לפרטים 052.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ 2>4>12 USA 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567

הפצת ספרי קודש רח' דוד 2, ירושלים 02.623.0294 · ספרי אברמוביץ רח' קוטלר, 5 בני ברק 03.579.3829